

Υπόθεση C-129/20

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

9 Μαρτίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Ανώτατο
Ακυρωτικό Δικαστήριο του Μεγάλου Δουκάτου του
Λουξεμβούργου, Λουξεμβούργο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Φεβρουαρίου 2020

Αναιρεσείουσα και αρχικώς προσφεύγουσα στην κύρια δίκη:

XI

Αναιρεσίβλητο και αρχικώς καθού στην κύρια δίκη:

Caisse pour l'avenir des enfants (Ταμείο για το μέλλον των
παιδιών)

1 Αντικείμενο και ιστορικό της διαφοράς

- 1 Στις 4 Μαρτίου 2012, χρόνο κατά τον οποίο ήταν άνεργη, η αναιρεσείουσα γέννησε δίδυμα.
- 2 Μετά τη σύναψη, στις 15 Σεπτεμβρίου 2012 και την 1η Αυγούστου 2013, δύο συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ορισμένου χρόνου στη σχολική εκπαίδευση, η αναιρεσείουσα υπέγραψε, στις 15 Σεπτεμβρίου 2014, σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου στη σχολική εκπαίδευση.
- 3 Στις 11 Μαρτίου 2015, η αναιρεσείουσα αιτήθηκε γονική άδεια από τις 15 Σεπτεμβρίου 2015.
- 4 Με απόφαση της 19ης Μαΐου 2015, το Caisse nationale des prestations familiales (Εθνικό ταμείο οικογενειακών παροχών) (νυν Caisse pour l'avenir des enfants, Ταμείο για το μέλλον των παιδιών)- απέρριψε την αίτηση της αναιρεσείουσας για

χορήγηση «επιδόματος γονικής αδειάς πλήρους απασχολήσεως» με την αιτιολογία, κατ' ουσίαν, ότι αυτή δεν είχε την ιδιότητα της εργαζόμενης κατά τον χρόνο της γεννήσεως των τέκνων και καθ' όλη τη διάρκεια των δώδεκα μηνών αμέσως πριν από την έναρξη της γονικής αδειάς.

- 5 Με απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2017, το Conseil arbitral de la sécurité sociale (διαιτητικό συμβούλιο κοινωνικής ασφαλίσεως) μεταρρύθμισε την απόφαση αυτή, κάνοντας δεκτό ότι, βάσει της ρήτρας 1 και της ρήτρας 2, σημείο 3, στοιχείο b, της συμφωνίας-πλασιού για τη γονική άδεια, που συνήφθη από την UNICE, τη CEEP και τη CES στις 14 Δεκεμβρίου 1995 και τέθηκε σε εφαρμογή με την οδηγία 96/34/EΚ του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1996, η νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπεται να προβλέπει μόνον ευνοϊκότερες και όχι επαχθέστερες διατάξεις, με αποτέλεσμα να πρέπει να παραμείνει ανεφάρμοστη εν προκειμένω η διάταξη του εθνικού δικαίου που θέτει ως προϋπόθεση την απασχόληση κατά τον χρόνο της γεννήσεως των τέκνων.
- 6 Το Conseil arbitral de la sécurité sociale έκρινε ότι η προϋπόθεση περί απασχολήσεως κατά τον χρόνο της γεννήσεως των τέκνων δεν είναι συμβατή με την απαίτηση περί περιόδου εργασίας ή αρχαιότητας η οποία δεν υπερβαίνει το ένα έτος καθόσον, εν προκειμένω, η προϋπόθεση πληρούται εντός του ανωτάτου αυτού ορίου αμέσως πριν από την έναρξη της γονικής αδειάς, και η πρόσθετη προϋπόθεση περί απασχολήσεως κατά τον χρόνο της γεννήσεως των τέκνων θα είχε ως αποτέλεσμα την επιμήκυνση της απαιτούμενης περιόδου εργασίας δώδεκα μηνών, καθιστώντας, κατά συνέπεια, την πρόσβαση στο δικαίωμα γονικής αδειάς δυσχερέστερη από όσο προβλέπει η οδηγία.
- 7 Κατόπιν εφέσεως, το Conseil supérieur de la sécurité sociale (ανώτερο συμβούλιο κοινωνικής ασφαλίσεως) ακύρωσε την απόφαση του Conseil arbitral de la sécurité sociale με απόφασή του της 17ης Δεκεμβρίου 2018.
- 8 Το Conseil supérieur de la sécurité sociale έκρινε ότι, εφόσον η XI δεν διέθετε σύμβαση εργασίας κατά τον χρόνο της γεννήσεως των διδύμων, το δικαίωμα γονικής αδειάς δεν θεμελιωνόταν στην περίπτωση της, και τούτο ανεξαρτήτως τυχόν μεταγενέστερης απασχολήσεώς της στο ίδιο δημόσιο ίδρυμα επί τουλάχιστον ένα έτος πριν από την έναρξη της αδειάς που αιτείται.
- 9 Επομένως, κατά το Conseil supérieur de la sécurité sociale, το δικαίωμα γονικής αδειάς δεν δύναται να «γεννηθεί εκ νέου» απλώς και μόνο εκ του γεγονότος ότι ο γονέας, ο οποίος δεν είχε την ιδιότητα του εργαζομένου κατά τον χρόνο της γεννήσεως των τέκνων, απασχολήθηκε επί ένα έτος κατά τη διάρκεια της πενταετούς περιόδου κατά την οποία μπορεί να αιτηθεί τη γονική άδεια.
- 10 Το Conseil supérieur de la sécurité sociale προσέθεσε ότι δεν ήταν σκόπιμη η εξέταση της συμβατότητας της προϋποθέσεως περί απασχολήσεως επί ένα έτος με το δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι στην περίπτωση της XI δεν θεμελιωνόταν δικαίωμα γονικής αδειάς.
- 11 Η XI άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής.

2. Επίδικες διατάξεις

Δίκαιο της Ένωσης

Οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1996, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια, που συνήφθη από την UNICE, τη CEEP και τη CES

- 12 Η ρήτρα 1, με τίτλο «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα εξής:
- «1. Η παρούσα συμφωνία ορίζει τους ελάχιστους κανόνες για τη διευκόλυνση του συνδυασμού των επαγγελματικών και οικογενειακών ευθυνών των εργαζομένων γονέων.
2. Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζομένους, άνδρες και γυναίκες, που έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας προσδιοριζόμενη από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος».
- 13 Η ρήτρα 2, με τίτλο «Γονική άδεια», προβλέπει τα εξής:
- «1. Δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, με την επιφύλαξη της ρήτρας 2, παράγραφος 2, παρέχεται ατομικό δικαίωμα γονικής άδειας στους εργαζόμενους, άνδρες και γυναίκες, λόγω γέννησης ή υιοθεσίας παιδιού, ώστε να μπορέσουν να ασχοληθούν με το παιδί αυτό, τουλάχιστον επί τρεις μήνες, μέχρι μιας ορισμένης ηλικίας, η οποία μπορεί να φθάσει μέχρι τα 8 έτη και προσδιορίζεται από τα κράτη μέλη ή/και τους κοινωνικούς εταίρους.
- (...)
3. Οι προϋποθέσεις πρόσβασης και οι τρόποι εφαρμογής της γονικής αδείας ορίζονται από τον νόμο ή/και τις συλλογικές συμβάσεις στα κράτη μέλη, τηρώντας τους ελάχιστους κανόνες της παρούσας συμφωνίας. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν συγκεκριμένα:
- (...)
- β) να εξαρτούν το δικαίωμα της γονικής άδειας από περίοδο εργασίας ή/και περίοδο αρχαιότητας η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος:
- (...)

Εθνικό δίκαιο

Νόμος της 16ης Απριλίου 1979 περί του γενικού κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των δημοσίων υπαλλήλων, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 12ης Φεβρουαρίου 1999 περί καθιερώσεως γονικής άδειας και άδειας για οικογενειακούς λόγους, όπως ισχύει κατόπιν της θεσπίσεως του νόμου της 22ας Δεκεμβρίου 2006

- 14 Το άρθρο 29 bis προβλέπει τα εξής:

«...

Δύναται να αιτηθεί γονική άδεια κάθε πρόσωπο, στο εξής καλούμενο “γονέας”, εφόσον:

(...)

- απασχολείται νομίμως σε τόπο εργασίας ευρισκόμενο στην επικράτεια του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου κατά τον χρόνο γεννήσεως των τέκνων ή της εντάξεως των υιοθετούμενων τέκνων στην οικογένεια του θετού γονέα, καθώς και αδιαλείπτως επί δώδεκα τουλάχιστον συναπτούς μήνες αμέσως πριν από την έναρξη της γονικής άδειας, ...

(...)».

3. Επιχειρήματα των διαδίκων

XI

- 15 Η XI προσάπτει, καταρχάς, στο Conseil supérieur de la sécurité sociale ότι συνήγαγε από τη ρήτρα 1 και από τη ρήτρα 2, σημείο 2, της συμφωνίας-πλαisiού, ότι γονική άδεια δικαιούνται μόνον οι εργαζόμενοι που έχουν την ιδιότητα αυτή κατά τη γέννηση του τέκνου για το οποίο ζητείται η γονική άδεια. Η XI υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι η ρήτρα 1 της συμφωνίας-πλαisiού δεν απαιτεί να υφίσταται η ιδιότητα του εργαζομένου κατά τον χρόνο της γεννήσεως ή της υιοθεσίας του τέκνου.
- 16 Εν συνεχεία, η XI προσάπτει στο Conseil supérieur de la sécurité sociale ότι αρνήθηκε να εξετάσει τη συμβατότητα του άρθρου 29 bis του νόμου περί του γενικού κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των δημοσίων υπαλλήλων με τη ρήτρα 2, σημείο 3, στοιχείο b, της συμφωνίας-πλαisiού, η οποία θέτει προϋπόθεση περί απασχολήσεως που δεν υπερβαίνει το ένα έτος και ότι, κατά συνέπεια, αρνήθηκε, να εφαρμόσει την εν λόγω ρήτρα. Η XI εκτιμά, αντιθέτως, ότι το άρθρο 29 bis εξαρτά τη χορήγηση της γονικής αδειας από τη διττή προϋπόθεση της απασχολήσεως κατά τον χρόνο γεννήσεως του τέκνου και της αρχαιότητας δώδεκα μηνών κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος, κατά παράβαση της ρήτρας 2, σημείο 3, στοιχείο b, της συμφωνίας-πλαisiού, που

προβλέπει ότι ο εθνικός νομοθέτης επιτρέπεται να απαιτεί μόνον περίοδο αρχαιότητας μέγιστης διάρκειας ενός έτους.

- 17 Η XI τονίζει ότι η διττή προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 29 bis συνεπάγεται περίοδο εργασίας η οποία κατ' ανάγκην υπερβαίνει το ένα έτος οσάκις, όπως εν προκειμένω, η περίοδος νόμιμης απασχολήσεως δώδεκα συναπτόν μηνών χωρίς διακοπή (πρώτη προϋπόθεση) δεν συμπίπτει με τον χρόνο γεννήσεως των τέκνων (δεύτερη προϋπόθεση). Το άρθρο 29 bis περιλαμβάνει επομένως σωρευτικές προϋποθέσεις αρχαιότητας ή περιόδου εργασίας που υπερβαίνουν την προϋπόθεση αρχαιότητας ή μέγιστης περιόδου εργασίας δώδεκα μηνών, η οποία προβλέπεται στη ρήτρα 2, σημείο 3, στοιχείο b, της συμφωνίας-πλαίσιο για τη γονική άδεια της 14ης Δεκεμβρίου 1995, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή με την οδηγία 96/34/ΕΚ.
- 18 Η XI ζητεί να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικό ερώτημα σχετικά με τη συμβατότητα του άρθρου 29 bis του νόμου της 16ης Απριλίου 1979 περί του γενικού κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των δημοσίων υπαλλήλων, όπως αυτός έχει τροποποιηθεί, με τη συμφωνία-πλαίσιο.

Ταμείο για το μέλλον των παιδιών

- 19 Το Ταμείο για το μέλλον των παιδιών υποστηρίζει ότι ο βαλλόμενος νόμος συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης. Το δικαίωμα γονικής αδειας θεμελιώνεται στο πρόσωπο εργαζόμενου γονέα λόγω της γεννήσεως ή της υιοθεσίας τέκνου, και χορηγείται εφόσον έχει συμπληρωθεί περίοδος εργασίας ενός έτους πριν από την έναρξη της γονικής αδειας.
- 20 Το Ταμείο για το μέλλον των παιδιών προτείνει την απόρριψη των λόγων αναιρέσεως και τη μη υποβολή προδικαστικού ερωτήματος, με την αιτιολογία ότι δεν τίθεται ζήτημα ερμηνείας της συμφωνίας-πλαίσιο.

4. Εκτίμηση του Cour de cassation (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου)

- 21 Τίθεται το ερώτημα αν οι ρήτρες της οδηγίας των οποίων γίνεται μνεία στην αίτηση αναιρέσεως αντιτίθενται στην εφαρμογή του άρθρου 29 bis του νόμου περί κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των δημοσίων υπαλλήλων.
- 22 Οι λόγοι αναιρέσεως θέτουν ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης το οποίο είναι κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς, και η ορθή εφαρμογή του δικαίου αυτού δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην υφίσταται κανένα περιθώριο εύλογης αμφιβολίας περί του τρόπου επιλύσεως του ζητήματος, το οποίο δεν έχει εισέτι αποτελέσει αντικείμενο προδικαστικής αποφάσεως σε ανάλογη περίπτωση.
- 23 Συνεπώς, πρέπει να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το κάτωθι προδικαστικό ερώτημα.

5. Προδικαστικό ερώτημα

- 24 Το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) υποβάλλει το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

Έχουν οι ρήτρες 1.1, 1.2 και 2.1, 2.3, στοιχείο b, της συμφωνίας-πλαisiού για τη γονική άδεια, η οποία συνήφθη στις 14 Δεκεμβρίου 1995 από τις διεπαγγελματικές οργανώσεις γενικού χαρακτήρα UNICE, CEEP και CES και τέθηκε σε εφαρμογή με την οδηγία 96/34/EK του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1996, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. L 145 της 19ης Ιουνίου 1996, σελίδα 4), την έννοια ότι αντιτίθενται στην εφαρμογή διατάξεως του εθνικού δικαίου, όπως το άρθρο 29 bis του τροποποιημένου νόμου της 16ης Απριλίου 1979 περί του γενικού κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των δημοσίων υπαλλήλων όπως ισχύει κατόπιν της θεσπίσεως του νόμου της 22ας Δεκεμβρίου 2006 (Mémorial, A, αριθ. 242, σελίδα 4838), η οποία εξαρτά τη χορήγηση της γονικής αδείας από τη διτή προϋπόθεση ο εργαζόμενος να απασχολείται νομίμως σε τόπο εργασίας και, ως εκ τούτου, να υπάγεται στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, αφενός, αδιαλείπτως επί τουλάχιστον δώδεκα συναπτούς μήνες αμέσως πριν από την έναρξη της γονικής αδείας, και αφετέρου, κατά τον χρόνο της γεννήσεως των τέκνων ή της εντάξεως των υιοθετούμενων τέκνων στην οικογένεια του θετού γονέα, η δε τήρηση της προϋποθέσεως αυτής απαιτείται ακόμη και αν η γέννηση ή η υιοθεσία έλαβε χώρα περισσότερο από δώδεκα μήνες πριν από την έναρξη της γονικής αδείας;